

Білень А.І., слухач магістратури
факультету підготовки фахівців для
підрозділів кримінальної міліції,
ННІПФДСКМ Національної академії
внутрішніх справ

АНАЛІЗ ЗЛОЧИНІВ НЕПОВНОЛІТНІХ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ

Формування людини, як відомо, починається з дитинства. В молоді роки закладається основа не тільки відповідних знань, але й норм поведінки, звичок, потреб особи. Виховання молодого покоління - це виховання майбутнього кожної держави, і майбутнє залежить не тільки від рівня професійної підготовки цього покоління, але й від його моральних якостей.

Нестача спілкування, емоційна незадоволеність, яку діти нерідко відчувають у власних родинях, потреба у належності до референтної групи, можуть бути часто причиною того, що дитина приєднується до злочинного світу.

В силу різних обставин значна кількість молодих людей стають на шлях злочинності, що є вкрай тривожним сигналом для суспільства та влади. Зважаючи на соціальну злочинну небезпеку законодавець встановив, що вік неповнолітніх злочинців зумовлений правовими чинниками - від 14 років (вік, з якого починається кримінальна відповідальність) до 18 років (вік юридичного повноліття).

В останнє десятиліття в нашій країні серед різних соціально-економічних проблем на одне із перших місць виходить проблема запобігання і протидії зловживання

наркотичним засобами, психотропними речовинами і їх незаконного обігу. Наркотики проникають в усі соціальні категорії і вікові групи громадян. Особливо загрозливим є зловживання наркотиками у молодіжному середовищі що суттєво впливає на сьогодення і майбутнє суспільства, і є так званим, джерелом та резервуаром усієї злочинності, яка на сьогодні досягла загрозливого розмаху.

Проблема з'ясування причин наркоманії і незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин досить складна і неоднозначна. У даній ситуації немає єдиної і все пояснюючої причини. Мова може йти про сукупність факторів: біологічних і фізіологічних, індивідуально-психологічних і соціальних.

Наркозлочинність проявляється у вчиненні багатьох видів злочинів. Всіх їх можна поділити на дві групи: злочини, що вчиняються у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, тобто в незаконних операціях з ними, що передбачені у розділі XIII Кримінального кодексу України, та інші види злочинів різної спрямованості, що вчиняються у стані наркотичного збудження (сп'яніння) під впливом вживання наркотиків.

Залежно від безпосереднього об'єкта, особливостей предмета та об'єктивної сторони, злочини проти здоров'я людей можна поділити на такі групи:

1. Злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів та ін.. предметів, небезпечних для здоров'я населення (статті 305 - 307, 309 -311, 320 і 321 КК);

2. Злочини, пов'язані з незаконним заволодінням наркотичними засобами, а також обладнанням, призначеним для їх виготовлення (статті 308, 312, 313, 318 і 319 КК);

3. Злочини, пов'язані з незаконним вживанням наркотичних і одурманюючих засобів, а також допінгу (статті 314 - 317, 322 -324 КК)

Згідно з офіційними даними в Україні на 2013 - 2014 роки, зареєстровано майже 150 тис. споживачів наркотиків,

серед яких 8 тис. неповнолітніх. Однак через високу латентність цього явища поза увагою міліції залишається в десять разів більше наркоспоживачів. Таким чином, поки що маємо в країні більше 1 мільйона людей, які без призначення лікаря вживають наркотики, психотропні речовини або прекурсори.

Водночас кількість наркоманів, відомих органам охорони здоров'я, у 2014 р. становила лише 83 741 осіб, серед яких 948 - неповнолітні, а на профілактичному облікові споживачів наркотиків в органах міліції було зареєстровано 12 485 осіб, серед яких 4850 - неповнолітні.

У період з 2010 по 2014 рр. структуру злочинів, які вчиняються неповнолітніми в стані сп'яніння, складають: крадіжки приватного майна (38 %), грабежі (16 %), розбійні напади (12%), хуліганство (12 %), незаконне заволодіння транспортним засобом (5 %), шахрайство і вимагання (4,5 %). Також неповнолітніми в стані сп'яніння вчиняються й умисні вбивства та замах на них, умисні тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості, злочини пов'язані з наркотиками та згвалтування. Вони становлять майже 10 % усіх злочинів, вчинених неповнолітніми в стані сп'яніння. Відзначено, що протягом останніх п'яти років відбулися суттєві зміни у структурі злочинів неповнолітніх, вчинених в стані сп'яніння. Порівняно з 2010р. до 2014 р. відмічається темп зниження ще донедавна найбільш розповсюджених злочинів - крадіжок (38,9 %), умисних вбивств та замахів (- 8,3 %), хуліганств (- 7,8 %) і незаконних заволодінь транспортними засобами (- 7,1 %). Проте відмічається темп зростання шахрайств (+ 23,8 %), грабежів (+ 15,1 %), розбійних нападів (+ 10,8 %) і згвалтувань (+ 10,8 %).

За соціальним станом особи, що перебувають на обліку, розподіляються таким чином:

- не працюють і не навчаються - 80,1 %;	- службовці - 0,8 %;	- робітники - 7,1 %;	- учні шкіл - 1,2 %;
- учні ПТУ, технікумів - 1,2 %;			

- студенти вищих навчальних закладів - 0,5 %; - інші категорії - 9,1 %.

Питома вага чоловіків становить 82 %. Питома вага міських жителів - 82,4 %.

Отже, підводячи підсумки, можна зазначити наступне: наркотики руйнують психіку молодих людей, зумовлюють відмову від позитивних настановлень на здоровий спосіб життя, породжують мотиви прийняття хибних рішень, у деяких випадках провокуючи навіть до суїциду. Також наркотики є так званим поштовхом у злочинне життя. За допомогою них, вони знайомляться зі злочинцями, стають членами злочинних угруповань, скоюють крадіжки, грабежі, злочини проти здоров'я та життя людей, а також злочини проти статевої недоторканності людей. Існує багато поглядів на те, чому людина звертається до наркотиків та стає правопорушником. А саме це:

1. Соціально-економічні: зuboжіння населення; відсутність цивілізованих ринкових відносин; розвиток тіньової економіки; зростання в суспільстві соціальної напруги, рівня безробіття.

2. Несприятливе сімейне оточення.

3. Проблеми у взаємостосунках неповнолітнього в шкільному середовищі.

4. Негативний вплив позашкільного середовища: скорочення системи закладів дозвілля для неповнолітніх призводить до незайнятості вільного часу дітей та підлітків.

Отож, якими б не були ці причини - небезпека наркоманії очевидна. Нелегальний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів набуває все більш широкого розмаху, стає надзвичайно серйозним соціальним фактором, та негативно впливає на стан здоров'я і добробут людей, а також розвиток суспільства в цілому, а особливо дітей, тому що, наші діти - майбутні громадяни України. майбутнє дітей залежить від нас, наше майбутнє - від них.